

Olvasd el a szövegrészletet figyelmesen, majd válaszolj a kérdésekre!**Önképzés baráti körben**

Az 1920-as években a bonyhádi gimnáziumban évtizedes múltra tekintett vissza a Petőfi Sándor Önképzőkör. Lotz János ötödikes diákként 1927-ben lett ennek a körnek a tagja, s 1930-ban végzősként ő lett a kör ifjúsági elnöke. Milyen tevékenységgel érdemelte ki ezt a megtisztelő címet?

Lotz János mind a nyolc évét kitűnő eredménnyel végezte Bonyhádön, csak jeles osztályzatai voltak, magatartása is példamutató volt. Van néhány feljegyzés az iskolatársaitól és az évkönyvekben arról, hogy melegszívű, vidám, segítőkész, játékos természetű volt. Kedvence volt a labdarúgás, de sakkozott is, persze mindenkit legyőzött. Segített osztálytársai tanulmányi munkájában is, és a cserkésznek is lelkes híve volt. Tehát remek diáknak számított, aki meghálálta az ingyenes tanulás által biztosított lehetőségeket. Akkoriban a felsősöknek ötödiktől nyolcadikig volt lehetőségük az önképzőkörbe járni. A kör 1908-ban alakult meg, azzal a céllal, hogy a tehetséges diákok előadókésztségét, versírását, prózaírói adottságait fejlessze, így volt lehetőségük arra is, hogy saját verseiket, novelláikat, műfordításukat bemutassák, vagy szabad előadásokat tartsanak az irodalomról vagy más tudományágak kutatásairól. Az önképzőkörben pezsgő élet folyt, s Lotz János már hatodikos diákként megjelent első versével, fordított latin és német költőktől, és mivel jól beszélt angolul, az angol irodalom kiválóságaitól is beadott műfordításokat. Írt novellákat, elbeszéléseket, irodalmi jellegű dolgozatokat, például a ballada fejlődéséről. Ezeket a munkákat az önképzőkörben előadták, megvitatták és minősítették. Az önképzőkör a diákoknak szabad teret engedett, olyan műhely volt, ahol nyíltan elmondhatta mindenki az elhangzott szövegekkel kapcsolatos véleményét, vitatkozhattak róla, végül szavazással minősítették a produkciókat. Lotz Jánosnak több munkája, verse, műfordítása, prózája az Érdemkönyvben is megtalálható, mert a legjobbakat, a legkiválóbb alkotásokat rögzítették, és szerencsére ma is olvashatóak ezek a bejegyzések. Amikor nyolcadikos lett, megválasztották az önképzőkör elnökének. Ez azt jelentette, hogy ő volt az ifjúság vezérémbere. Nagyszerű elődei voltak: 1928-ben érettségizett itt Kardos Tibor, a későbbi Kossuth-díjas kutató, egyetemi tanár, 1930-ban Gál István, a bonyhádi születésű Babits-kutató irodalomtörténész. Utódjukként tehát 1930-ban Lotz János lett az ifjúság vezetője.

(Dr. Kolta László egyik interjúja alapján)

Feladatok

- 1. Írd be a szövegből származó, Lotz Jánosra vonatkozó információkat a táblázat megfelelő helyére!**

6/

Iskolai munka jellemzői	Emberi tulajdonságai	Tanórán kívüli tevékenység
jeles osztályzatok	foci iránti rajongás	cserkészlet
	előadókésztség	dolgozat a ballada fejlődéséről
		ifjúsági elnök

2. Igaz vagy hamis az állítás? 5/

- a) A bonyhádi gimnázium 8 osztályos iskola. igaz
- b) 14–15 évesen lett a tagja Lotz János az önképzőnek. igaz
- c) A gimnáziumban latinul is fordítottak a diákok. igaz
- d) 19 éve létezett az önképző, amikor tagja lett Lotz. igaz
- e) Lotz János tandíjmentességet kapott. igaz

3. Így lett maradandó az önképzőköri munka!

- a) **Egészítsd ki a folyamatábrát az olvasottak alapján! 4/**

önálló kutatás, szövegalkotás (pl. VERSÍRÁS, MŰFORDÍTÁS stb.) →
ELŐADÁS → vita → SZAVAZÁS → MINŐSÍTÉS → Érdemkönyv

- b) **Válassz a lehetőségek közül! Húzd alá a megfelelőt! 2/**

A bonyhádi Petőfi-kör Érdemkönyve 1911 és 1935 közötti bejegyzéseket tartalmaz.

I. Hogyan írták a könyvbe a szövegeket?

kézzel kézi nyomdával

II. Mikoraiak a Lotz Jánostól származó munkák?

1927–1930 közöttiek 1928–1931 közöttiek

4. Melyik esemény történt korábban? Húzd alá! 3/

- a) Kardos Tibor érettségije vagy Lotz belépése az önképzőkörbe
- b) Az első bejegyzés az Érdemkönyvbe vagy a Petőfi-kör alapítása
- c) Lotz elnökké választása vagy Lotz János érettségije

Helyesírás**1. Jelöld számozással, melyik név szerepel előbb a névsorban!****5/**

Turay Dániel (1) – Tyukodi András (2)

Lovász Noémi (2) – Lovasi Kinga (1)

Páli Eszter (2) – Pál Zsuzsa (1)

Tar Adrienn (1) – Tarr Adrien (2)

Jókai Tamás (1) – Jókay Tamara (2)

2. A következő mondatok valamennyi magánhangzóját röviden írtuk. Javítsd a szavakat ott, ahol szükséges a rövid ékezet átírásával! (A pontszám nem a hibák számát jelzi!)**10/**A **sú**rú hóesésben egykedvűen nézelődött a károgó varjú.

Újabb szívmengető hírt kaptunk: megszülettek a gyönyörű kétpúpú tevék.

Azt remélem, hogy híres színész lesz a fiunkból.

Az a gyanúm, hogy cipőstül ment a szobába.

Ma vettem a piacon egy seprűt, egy gyalut, egy koszorút és egy gyűszűt.

Minden helytelenül jelölt betűért 1 pontot kell levonni a 10-ből.**3. Mindegyik sorban van egy kakukktojás, vagyis hibásan írt vagy elválasztott szó. Húzd alá! Utána írd a vonalra helyesen!****10/**a) Duna, Budapest, Iskola, Éva iskolab) evett, maratt, mondott, hitt maradtc) hív, kívül, húsos, hűvös kívüld) japán, ibolya, yuk, barna Vuke) higgy!, hagyj!, mondd!, menyj! menj!f) együtt, szalag, hűtő, frisebb frissebbg) fogkrém, biztos, lögdös, csúszda lökdösh) tudja, éjjen, bújjon, tanítja éljeni) Kodállal, füttyel, összel, Ivettel ősszelj) ker-tész, bar-lang-ász, ci-pész, láng-ész bar-lan-gász***Akkor jár a pont, ha az aláhúzás és a javítás is helyes.*****4. Döntsd el, melyik szó illik a mondatba!****5/**Ilyen magas **á**rú játéokra nem futja a zsebpénzemből. (áru – árú)Nagyon **foj**tó a levegő a szobában. (fojtó – folytó)

Szörnyű **kór** támadta meg a kutyámat. (kor – kór)

A kovács egy nehéz **üllő**vel dolgozik. (ülő – üllő)

A **menyem** nagyon kedves teremtés. (meny – menny)

5. Töltsd ki a következő tipposzlopot! Döntsd el, hogy melyik írásmód a helyes! Ha j-vel kell írni a szót, 1-est írd a tipposzlopba, ha ly-nal, akkor 2-est, ha jj-vel, akkor X-et, ha lly-nal, akkor 0-t!

15/

1=j 2=ly X=jj 0=lly

	Tipp
1. fogo__	2
2. pu__ka	2
3. é__el	X
4. ki__ebb	X
5. va__on	1
6. za__os	1
7. ola__os	1
8. sü__ed	0
9. éme__eg	2
10. sele__t	1
11. csigo__a	2
12. ga__al	0
13. pe__hes	2
14. u__	X
15. vi__og	X

6. a) Egészítsd ki a szavakat a táblázatban megadott mássalhangzók rövid vagy hosszú alakjával!

15/

sz/ssz	lesz	bosszú
l/ll	nálam	általános
n/nn	minél	annál
gy/ggy	egyesület	megy/meggy
k/kk	órákor	bakkecske

s/ss	adósság	bölcsesség
t/tt	balett	istálló

b) Az egyik szó rövid és hosszú mássalhangzóval is helyes. Írd a vonalra a másik alakját!
megy vagy meggy

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____